

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2017-11-02
Handläggning i
parternas utvevaro

Aktbilaga 1831
Mål nr M 305-99

RÄTTEN

Rådsmannen Malin Bergström (även protokollförare) och tekniska rådet Lena Nilsson

SÖKANDE

Vattenfall Vattenkraft AB, c/o Vattenfall AB, 971 77 Luleå
Ombud: Jur.kand. Siri Strömberg, Vattenfall AB, 169 92 Stockholm

MOTPARTER (såvitt nu är i fråga)

1. Kammarkollegiet, Box 2218, 103 15 Stockholm
2. Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 Göteborg
3. Länsstyrelsen i Västerbottens län, 901 86 Umeå

SAKEN

Stornorrfors kraftstation; nu fråga om kompletterande utredning i fråga om företagens inverkan på allmänt fiske och precisering av sakkunniguppdrag

Vid genomgång av handlingarna i målet framgår, såvitt nu är av intresse, följande.

Målet om Stornorrfors kraftstation inleddes genom en ansökan som kom in till dåvarande Nedre Norrbygdens vattendomstol den 24 augusti 1953. Domstolen bedömde att det inte förelåg hinder mot företaget om nödvändiga skadeförebyggande åtgärder vidtogs och förklarade företaget tillåtligt genom en deldom den 18 juli 1956. Tillståndet är meddelat med stöd av 1918 års vattenlag (1918:523), ÄVL. I deldomen uttalas bland annat att åtgärder till skydd för landskapsbilden och för fisket skulle prövas senare, efter att ytterligare utredning hade vidtagits. Dessa frågor återstår fortfarande att avgöra.

I målet förordnades, genom beslut den 30 september 1955, jämlikt 11 kap. 45 § 1 mom. ÄVL, Kungl. Fiskeristyrelsens sötvattnslaboratorium att på sökandens bekostnad verkställa undersökning och avge utlåtande angående företagens inverkan på fisket (sakkunniguppdrag).

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 08:30–16:30

Mark- och miljödomstolen meddelade genom deldom den 10 mars 2016 bestämmelser om minimitappning att gälla till dess slutliga vattenhushållningsbestämmelser i målet fastställs.

Havs- och vattenmyndigheten (aktbilaga 1786, 1799, 1810 och 1829), Kammarkollegiet (aktbilaga 1791, 1800 och 1816) och Länsstyrelsen i Västerbottens län (aktbilaga 1798 och 1814) har yttrat sig dels i fråga om utredningen gällande företags inverkan på allmänt fiske, dels beträffande precisering av sakkunniguppdrag. Havs- och vattenmyndigheten har i detta sammanhang framställt yrkanden om att provtappningar ska genomföras samt att domstolen ska förordna en sakkunnig för att särskilt utreda påverkan från Stornorrfors på sedimentationstransporten och ge förslag på hur detta bör beaktas i samband med skyddsvillkor för verksamheten.

Vidare har även domstolens sakkunnige, Fiskeutredningsgruppen (FUG) vid Vatten- och fiskeenheten vid Länsstyrelsen i Norrbottens län (aktbilaga 1802 och 1815), och Vattenfall Vattenkraft AB (aktbilaga 1795, 1806 och 1825) yttrat sig.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Eftersom tillståndsprovningen av Stornorrfors kraftverk har inletts före miljöbalkens ikraftträdande ska de kvarstående frågorna i målet bedömas enligt äldre bestämmelser, det vill säga enligt ÄVL. Dessutom ska miljöbalkens bestämmelser om miljö kvalitetsnormer tillämpas, liksom miljöbalkens förfaranderegler (se 6 § lag [1998:811] om införande av miljöbalken).

I domstolens kommande prövning ingår således att bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas så att ändamålet med vattenkraftverket kan åstadkommas med minsta intrång och olägenhet för annan och att väga behovet av skyddsåtgärder mot kostnaden för sådana åtgärder i enlighet med vad som stadgas i 2 kap. 2 § och 3 kap. 7 § ÄVL. Verksamhetsutövarens skyldighet att vidta och för framtiden underhålla nödiga anordningar för fiskens framkomst och att tillsläppa nödigt vatten samt att

även i övrigt efterkomma de förpliktelser som erfordras till skydd för fisket framgår av 2 kap. 8 § ÄVL.

Den mest berörda vattenförekomsten naturfåran (SE709069-171016) har statusen ”Otillfredsställande” (VISS, förvaltningscykel: senaste bedömning) avseende ekologisk potential och miljö kvalitetsnormen är ”God ekologisk potential 2027” (VISS, 2017-02-23, Beslutad – Förvaltningscykel 2, 2010-2016). Med hänsyn till domstolens utredningsskyldighet (22 kap. 11 § miljöbalken) ska domstolen se till att det utreds vilken betydelse minimitappning i torrfåran och andra åtgärder eller anordningar som kan erfordras till skydd för fisket har för möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna.

Uppdraget som domstolens sakkunnige

Uppdraget som domstolens sakkunnige har övertagits av Länsstyrelsen i Norrbottens län, Vatten- och fiskeenheten, Fiskeutredningsgruppen (FUG), och utövas i dag med stöd av 22 kap. 12 § miljöbalken. Uppdraget gäller alltjämt tills de sakkunniga entledigas och något nytt förordnande behöver därför inte meddelas. Uppdraget behöver däremot preciseras.

Utredningens omfattning

Mark- och miljödomstolen delar den sakkunniges bedömning av vilka utredningar som för närvarande är tillräckliga (jfr aktbilaga 1815).

Provtappning

Vad gäller frågan om provtappning konstaterar mark- och miljödomstolen att deldomen den 10 mars 2016 fastställt tappningsbestämmelser. Skulle det under utredningstiden finnas behov av andra tappningar än vad de provisoriska föreskrifterna i deldomen medger får Vattenfall Vattenkraft AB ansöka om ändring i denna del.

Förordnande av ytterligare sakkunnig

Det är Vattenfall Vattenkraft AB som är ansvarig för att genomföra de utredningar som behövs för att de uppskjutna frågorna i målet ska kunna avgöras. Domstolen

bistås därtill av en sakkunnig i fiskefrågor som ovan nämns. Beträffande Havs- och vattenmyndighetens yrkande om en ytterligare sakkunnig finner mark- och miljödomstolen inte att det finns behov av ett eventuellt sådant förordnande innan utredningen om sedimentationstransporter har redovisats i målet.

Mark- och miljödomstolen meddelar följande

BESLUT

1. Mark- och miljödomstolen förelägger Vattenfall Vattenkraft AB att utreda hur en minimitappning i torrfåran kan medföra en förbättrad ekologisk situation i de berörda vattenförekomsterna, i syfte att möjliggöra att gällande miljökvalitetsnormer kan uppnås. Utredningen ska avse följande (med de preciseringar som redovisas i Vattenfall Vattenkraft AB:s inlägga den 13 januari 2017, aktbilaga 1825).

- Modellering av terrängen i naturfåran genom 3D-scanning.
- Vattennivåmätningar under olika flödesförhållanden.
- Hydrologisk simulering av olika flöden.
- Biotopkartering av naturfåran.

I enlighet med Vattenfall Vattenkraft AB:s förtydligande av sitt utredningsåtagande ska bolaget även utföra följande.

- Utreda konnektiviteten mellan naturfåran och biflöden.
- Utreda av hur olika flöden genom naturfåran påverkar fiskvandringen upp- och nedströms.
- Komplettera ovan bestämda biotopkartering med utredning om det finns lämpliga biotopåtgärder att genomföra (t.ex. förstärkning av lekområden).

Utöver ovan nämnda utredningar ska Vattenfall Vattenkraft AB även utreda och redovisa hur sedimentflödet i Umeälven påverkas av Stornorrfors kraftverk.

Samtliga utredningar ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolens fiskesakkunnige och senast den 31 december 2021 redovisas till domstolen tillsammans med förslag till åtgärder och villkor i syfte att målet slutligt kan avgöras.

2. Domstolen uppdrar till Länsstyrelsen i Norrbottens län, Vatten- och fiskeenheten, Fiskeutredningsgruppen (FUG) att som mark- och miljödomstolens sakkunnige genomföra elfiske och bottenfaunaundersökning i naturfåran.

Redovisning av genomförda undersökningar och sakkunnigutlåtande beträffande de utredningar Vattenfall Vattenkraft AB förelagts att genomföra enligt punkten 1 ovan ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2021.

3. Havs- och vattenmyndighetens yrkande om annan tappning än den som beslutats genom deldom den 10 mars 2016 avslås.
4. Havs- och vattenmyndighetens yrkande om förordnande av särskild sakkunnig att utreda påverkan från Stornorrfors på sedimentationstransporten m.m. avslås.

Detta beslut gäller omedelbart och får överklagas särskilt endast med stöd av 49 kap. 7 § rättegångsbalken. Ett sådant överklagande är inte inskränkt till viss tid. Prövningstillstånd krävs.

Malin Bergström